

Motion till riksdagen 2006/07:U228

av **Hans Linde m.fl. (v)**

Kvaliteten i biståndet

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att flyktingmottagandet i framtiden inte ska räknas in i den svenska biståndsramen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skuldavskrivningar i framtiden inte ska räknas in i den svenska biståndsramen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige i EU och OECD bör driva kravet att flyktingmottagande och skuldavskrivningar inte räknas som internationella bistånd.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att biståndsmedel icke bör användas för att finansiera EKN:s exportkrediter.

2 Flyktingmottagande

Det är i och för sig utmärkt att den nya regeringen liksom tidigare regeringar håller fast vid enprocentsmålet i biståndsbudgeten. Vi kan dock notera att det bland biståndsramens avräkningar ingår ytterligare en post – skuldavskrivningar. Dessa uppgår för år 2007 till 1 500 miljoner.

Enligt OECD:s principer och beräkningar är det formellt tillåtet att räkna skuldavskrivningar till en post inom biståndsramen på samma sätt som det också är tillåtet att räkna kostnaderna för flyktingmottagandet dit.

I själva verket är det dock inte rimligt att räkna vare sig skuldavskrivningar eller flyktingmottagandet till biståndet. Flyktingmottagandet handlar om en verksamhet som äger rum i mottagarlandet och inte i något biståndsland. Man bistår inget land, inte någon folkgrupp, understödjer inget projekt när man tar emot flyktingar. Vad man gör är att man uppfyller kravet på utsatta människors rätt till asyl – man bistår alltså enskilda individer. Man bidrar inte i

Fel! Okänt namn på

något uppbyggnadsarbete. Det man gör är att ge enskilda människor skydd, ge dem rehabilitering om de är traumatiserade och försöka ge dem en plats i det svenska samhället så att de kan få en meningsfull tillvaro och möjligheter till ett produktivt liv – och man gör det i mottagarlandet.

Det sistnämnda innebär att flyktingar i mottagarlandet kan ge nya viktiga impulser och lämna viktiga bidrag till mottagarlandets utveckling. På sikt är sålunda flyktingmottagandet, om mottagarlandet för en klok integrationspolitik, inte en kostnad utan en investering.

Visserligen innebär flyktingmottagandet självklart på kort sikt en kostnad, men den bör rimligen på sikt inte ses som en sådan. I långa stycken innebär flyktingmottagandet en investering som kommer mottagarlandet till del, då många flyktingar om de tvingats stanna länge i Sverige rotar sig och stannar i Sverige.

Vänsterpartiet anser att flyktingmottagandet i framtiden ej skall räknas in i biståndsramen. Detta vill vi att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna.

3 Skuldavskrivningar

I än mindre grad bör skuldavskrivningarna räknas som en form av bistånd, i all synnerhet som skuldavskrivningarna på intet sätt ligger i linje med den politik som fastslagits i FN:s millenniemål och i de svenska biståndsmålen. Riksdagen fastslog när man antog proposition 2002/03:122 Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling att två perspektiv skulle vara riktningsgivande för Sveriges internationella utvecklingspolitik – fattigdomsperspektivet och rättighetsperspektivet.

Skuldavskrivningarna inverkar i mycket ringa grad på människors konkreta möjligheter att ta sig ur fattigdomen. Det påverkar inte heller människors möjligheter att kräva sina rättigheter. Det torde vara tämligen svårt att visa och utvärdera att skuldavskrivningar på något sätt påverkar fattiga människors levnadsvillkor och rättigheter.

Särskilt olämpligt blir det att räkna skuldavskrivningar som en form av bistånd om man betänker att länder med stor fattigdom ådrog sig skulder under en tid då Världsbanken och IMF gav frikostiga lån utan att på något sätt utvärdera låntagande länders kreditvärdighet. Varje ansvarskännande bank undersöker sina kunders kreditvärdighet. Inte bara låntagaren utan även långgivaren har ansvar för en uppkommen ohållbar skuldsituation.

En stor del av skuldbördan som många länder med stor fattigdom lider av är illegitim och består av lån givna till diktatorer utan att långgivaren tagit sitt ansvar. Det är därför orimligt att världens fattiga skall stå tillbaka för att dessa skulder skall kunna avskrivas.

Den djupa skuldsättning som många länder med stor fattigdom fastnat i har utgjort ett hinder för utveckling, men det är inte alls något självklart att det automatiskt inträffar en utveckling och uppbyggnad efter det att skulderna avskrivits. Det är efter en avskrivning som de verkliga biståndsåtgärderna

kommer in i bilden. Eftersom varken flyktingmottagandet eller skuldavskrivningar i själva verket har något med bistånd att göra bör dessa båda poster inte räknas i statsbudgetens biståndsram – i all synnerhet när dessa båda poster knappast har någon effekt när det gäller att uppfylla de mål som gäller för den svenska biståndspolitiken – fattiga människors villkor och rättigheter.

Enligt den statistik som presenteras av EU när det gäller medlemsländernas bistånd till fattiga länder uppgår deras sammanlagda bistånd till länder med stor fattigdom till 0,39 procent av medlemsländernas BNI, vilket skulle innebära att man överskred det mål om 0,33 procent de satt upp för sig.

EURODAD (European Network on Debt and Development) menar dock att det inte finns någon anledning att slå sig för bröstet och tala om att man nått sitt mål och till och med överskridit det. En stor del av det som räknats som bistånd, 13,5 miljarder euro, har inte med FN:s millenniemål om fattigdomsbekämpning att göra. Till en tredjedel har det som man kallat bistånd gått till flyktingmottagning och skuldavskrivningar, vilket strider mot FN-överenskommelsen i Monterey, som gick ut på att skuldavskrivningar skulle räknas utöver ODA (Official Development Assistance).

Vänsterpartiet anser att skuldavskrivningar i framtiden inte skall belasta biståndsramen. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet anser likaså att Sverige i EU och OECD bör driva kravet att flyktingmottagande inte räknas som bistånd. Detta vill vi att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna.

4 Exportkrediter

En ofta debatterad fråga när det gäller biståndet har varit biståndets kvalitet. Många röster i debatten har krävt en högre effektivitet i biståndet när det gäller arbetet för demokrati, mänskliga rättigheter och fattigdomsbekämpning. Den svenska biståndspolitiken, har riksdagen fastslagit, skall inrikta sig på fattigdomsbekämpning och rättighetsperspektivet.

Av ovanstående framgår att det finns oroande tecken på att biståndet används till annat än det som fastslagits. Den 9 februari i år fattade den tidigare socialdemokratiska regeringen beslut om att man skulle finansiera en del fordringar på fattiga länder som avskrivits av Exportkreditnämnden (EKN). De krediter som ges av EKN syftar i första hand till att stödja svenska exportföretag. Det kan finnas goda skäl att ibland stödja och finansiera svensk export, men det bör inte ske med biståndsmedel. Det torde vara svårt att få ett sådant stöd till svenska exportföretag att gå ihop med de beslut riksdagen fattade om fattigdomsbekämpning och kampen för demokrati och mänskliga rättigheter. Skall man hitta någon förbindelse mellan stöd till svensk exportpolitik och regeringens fastslagna biståndsmål blir den mycket långsökt.

Frivilligorganisationer som arbetar med biståndsmedel måste formulera sina mål med stor omsorg och visa att de stämmer väl överens med de fastslagna målen och att de har en förväntad effekt. De måste presentera realistiska planer och metoder så att man försäkras sig om kvaliteten i de projekt

Fel! Okänt namn på

man startar och genomför. Frivilligorganisationer är också tvungna att noggrant utvärdera och redovisa vad man använt biståndsmedlen till. Sådana rigorösa krav kan inte ha ställts på samma sätt när det gäller de företag som utnyttjat EKN. Följaktligen bör deras verksamhet inte finansieras med biståndsmedel. Det är inte rimligt om man avser att höja kvaliteten i biståndet. Det ger dessutom en felaktig bild av hur stort det svenska biståndet i verkligheten är.

Vänsterpartiet anser att biståndsmedel icke bör användas för att finansiera EKN:s exportkrediter. Detta vill vi att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna.

Stockholm den 29 oktober 2006

Hans Linde (v)

Marianne Berg (v)

Kalle Larsson (v)

Pernilla Zethraeus (v)

Jacob Johnson (v)

Lena Olsson (v)

Alice Åström (v)